

СПОСІБ ВИЗНАЧЕННЯ РІВНЯ МОТИВАЦІЙНОЇ СПРЯМОВАНОСТІ ОСОБОВОГО СКЛАДУ ВІЙСЬКОВИХ СПОРТИВНИХ ПІДРОЗДІЛІВ НАПЕРЕДОДНІ ВІДПОВІДАЛЬНИХ ЗМАГАНЬ

М.І. Хижняк, С.М. Іващенко, А.Д. Захараш

Українська військово-медична академія

Резюме. В даній статті наведено оригінальний спосіб визначення фактичного рівня функціональної готовності військових спортсменів до демонстрації найкращих результатів в ході відповідальних спортивних змагань на основі аналізу результатів тестування мотиваційної спрямованості.

Ключові слова: *військові спортивні підрозділи, мотиваційна спрямованість, рівень функціональної готовності.*

Вступ. Для підтримки високого рівня бойової готовності особового складу Збройних Сил України надзвичайно важливою є проблема забезпечення достатньо високого рівня фізичного розвитку, витривалості та професійної натренованості військовослужбовців. У зв'язку з цим одним з головних завдань на шляху вирішення даної проблеми є розвиток в частинах і підрозділах Збройних Сил України спортивно-масової роботи. Проведення у військових частинах різноманітних спортивно-масових заходів та офіційних спортивних змагань серед різних категорій військовослужбовців не тільки сприяє підвищенню рівня фізичної підготовленості особового складу, а й забезпечує можливість відбору найбільш підготовлених військових спортсменів та формування з їх числа спеціальних військово-спортивних підрозділів [1].

Досвід, накопичений в процесі наукової діяльності в цьому напрямку, зафіксований в багатьох вітчизняних і закордонних наукових працях, свідчить про те, що підвищенню рівня фізичної підготовленості військовослужбовців в багатьох країнах світу приділяється велика увага. Велика кількість праць присвячена питанням розробки сучасних програм фізичної підготовки особового складу частин [2, 3]. Не менша увага приділяється проблемі медичного контролю за станом здоров'я військовослужбовців в процесі фізичних тренувань [4, 5, 6].

Але до цього часу не достатньо уваги приділяється питанню наукового контролю ступеня функціональної готовності військових спортсменів напередодні відповідальних спортивних змагань.

Мета. Метою даної статті є обґрунтування і розробка оригінального способу визначення рівня функціональної готовності військовослужбовців

до досягнення високих результатів у виконанні тих чи інших вправ під час відповідальних спортивних змагань.

Матеріали та методи дослідження. Дослідження проводили в період з 16 січня по 22 грудня 2010 року з залученням особового складу частин військового гарнізону міста Києва (зокрема військових частин А 0799, А 0178 та інших), курсантів Військового інституту Національного університету Т.Г. Шевченка та студентів Національного університету фізичного виховання і спорту України. Загальна чисельність досліджуваного контингенту склала 428 осіб. При цьому підбір учасників експерименту виконували за принципом систематичності їх участі у різноманітних спортивних змаганнях.

Планом дослідження було передбачено вивчення стандартних показників мотиваційної спрямованості піддослідних на отримання найкращих результатів в ході відповідальних спортивних змагань.

Для отримання об'єктивної інформації про рівень мотиваційної спрямованості залучених до експерименту осіб застосовували анкетно-опитувальний метод з використанням спеціальних анкет, розроблених саме для даного дослідження.

В цих анкетах позначалися паспортні дані піддослідних, їх основні антропометричні параметри, відомості про умови, характер і алгоритм попередніх тренувань, а також головний і додаткові спонукальні мотиви та зміни самопочуття і фізичного стану в ході змагань.

Аналіз змін самопочуття учасників експерименту здійснювали за схемою самооцінки, яка позитивно зарекомендувала себе в процесі попередніх досліджень, проведених в різних структурах Збройних Силах України.

При цьому, в тих випадках, коли у піддослідних скарги на стан здоров'я були повністю відсутні, стан їх самопочуття оцінювався в 5 балів.

При наявності окремих скарг, які не знижували якості виконання завдань, піддослідним виставляли оцінку в 4 бали.

Якщо погіршення самопочуття незначно впливало на спроможність до виконання завдань незначно, вони отримували 3 бали.

При помірному зниженні спроможності до діяльності за призначенням з належним рівнем ефективності, виставляли 2 бали.

Якщо здатність піддослідних до виконання передбачених програмою дослідження завдань знижувалася суттєво, вони отримували оцінку в 1 бал.

Нарешті, якщо мав місце факт повної неспроможності піддослідного до діяльності за призначенням, він не отримував балів взагалі.

Оцінку змін фізичного стану учасників експерименту проводили на основі даних об'єктивного дослідження, яке за допомогою стандартних методик та штатного обладнання здійснювали співробітники медичної служби частин А 0178 та А 0799 протягом всього періоду дослідження.

При цьому у кожного з піддослідних враховували наступні показники:

- 1) показники артеріального тиску;
- 2) кількість серцевих скорочень за хвилину;
- 3) частоту дихальних рухів за хвилину.

Безпосередньо ступінь мотиваційної спрямованості спортсменів на досягнення найкращих результатів в ході відповідальних змагань визначали за інтегральною оцінкою рівня основного та додаткових спонукальних мотивів.

Аналіз даних, отриманих в ході проведеного експерименту, виконували з використанням методик статистичної обробки результатів медико-біологічних досліджень [7].

Результати дослідження та їх обговорення. Результати дослідження підтвердили думку про те, що головним показником, яким характеризується потенційна спроможність спортсмена до певного ступеня реалізації фізіологічних можливостей його організму під час підготовки до відповідальних змагань, є індекс спонукально-мотиваційного потенціалу (індекс СМП).

Для визначення індексу спонукально-мотиваційного потенціалу потрібно виконати дві математичні операції: сумарну кількість балів оцінки самопочуття, отриманих за період підготовки до відповідальних змагань, поділити на число днів цього періоду, а потім отриманий результат помножити на 20. Після цього слід застосувати інтегральний коефіцієнт спонукального напруження (КСН).

Якщо рівень мотивації спортсмена до досягнення найкращого результату у відповідальних змаганнях є надзвичайно високим – його КСН дорівнює 1.

При середньому рівні мотивації до досягнення найкращого результату коефіцієнт спонукального напруження складає 0,8.

При низькому рівні мотивації – цей коефіцієнт складає 0,6, при відсутності мотивації – 0,4, а при слабкій негативній мотивації – 0,2.

Якщо мотивація спортсмена визначається наявністю кількох спонукальних мотивів (головного та додаткових), слід застосувати інтегральний коефіцієнт спонукального напруження, який розраховується за спеціальною формулою.

Таким чином, для отримання індексу спонукально-мотиваційного потенціалу даного спортсмена слід результат оцінки його самопочуття напередодні відповідальних змагань помножити на інтегральний коефіцієнт його спонукального напруження.

Наприклад, якщо протягом трьох діб напередодні відповідального змагання самопочуття даного спортсмена оцінювалось як 4, 5 і 3 бали, а також він має один головний спонукальний мотив середньої потужності, його фактичний результат в ході змагань може відповідати рівню приблизно в 64% від максимального рівня його потенційної спроможності.

Таким чином, за допомогою застосування даного способу прогнозування можна отримати значення індексу спонукально-мотиваційного потенціалу, виражене у відсотках від максимального рівня потенційних можливостей даного спортсмена.

При цьому слід враховувати, що максимальний рівень функціональної спроможності будь-якого спортсмена не завжди може відповідати його постійним значенням і залежить від багатьох факторів (в тому разі від рівня професійної майстерності спортсмена та його практичного досвіду).

Враховуючи те, що здійснення тренувань з використанням стандартних методик забезпечує досягнення спортсменами певних результатів при виконанні тих чи інших вправ, за допомогою запропонованої методики можна з достатньо високим рівнем ймовірності прогнозувати успішність виступу кожного з них на відповідальних змаганнях.

Незважаючи на те, що зазначена методика дозволяє прогнозувати ступінь функціональної спроможності спортсменів, вона все ж таки потребує подальшого вдосконалення з метою підвищення точності результатів розрахунків, для чого потрібно додатково вводити нові коефіцієнти, які відображають вплив на організм піддослідних багатьох інших факторів (наявність у них тих чи інших захворювань або патологічних станів, сукупна для фізичних, хімічних, біологічних та інших чинників навколишнього середовища, специфічні умови перебування тощо).

Висновки

Таким чином, на основі даних, отриманих в результаті проведеного дослідження, можна зробити наступні висновки:

1. Рівень мотиваційної спрямованості особового складу військових спортивних підрозділів суттєво впливає на потенційну спроможність спортсменів до досягнення найкращих результатів в ході відповідальних змагань.

2. Головним показником, що характеризує потенційну спроможність спортсменів до певного ступеня реалізації фізіологічних можливостей свого організму в період підготовки до відповідальних змагань, є індекс спонукально-мотиваційного потенціалу (індекс СМП).

3. Запропонований спосіб визначення рівня мотиваційної спрямованості військових спортсменів дозволяє з достатньо високою вірогідністю визначати ступінь їх спроможності до досягнення високих результатів в ході відповідальних спортивних змагань.

4. Принципи, покладені в основу запропонованої методики, можна використати для обґрунтування і розробки методики прогнозування рівня бойової спроможності військовослужбовців в процесі підготовки до виконання завдань за бойовим призначенням.

Література

1. Білий В.Я., Сохін О.О., Вовкодав М.М., Варус В.І. Концепція професійного здоров'я військовослужбовців у Програмі будівництва та розвитку Збройних Сил України // Наука і оборона. – 2000. - №3. – С. 22 – 26.
2. Гидиков А. Микроструктура произвольных движений человека: Пер. с болг. – БАН, 1970. – 195 с.
3. Сулимцев Т.И., Сахно А.В. Медико-педагогические аспекты оздоровительной физической культуры различных категорий населения, включая лиц с ослабленным здоровьем и инвалидов. – М.: ИФК, 1993. – 66 с.
4. Овчинников Б.В., Решетников М.М., Чермянин С.В. Показатели регуляции физиологических функций в структуре профессиональных качеств специалиста // Военно-медицинский журнал. – 1998. – № 3. – С. 31 – 32.
5. Баевский Р.М. Оценка и классификация уровней здоровья с точки зрения адаптации // Вестник академии медицинских наук. – 1989. – №8. – С. 73 – 78.
6. Мельниченко П.И. Современные проблемы охраны здоровья военнослужащих // Военно-медицинский журнал. – 1997. – №7. – С. 51 – 52.
7. Иванов Ю.И., Погорелюк О.Н. Статистическая обработка результатов медико-биологических исследований на микрокалькуляторах по программам. – М.: Медицина, 1990. – 224 с.

УДК 612.825.8:613.685

ХАРАКТЕРИСТИКА ПРОЯВІВ МАКІАВЕЛЛІЗМА У КЕРІВНИКІВ ЦИВІЛЬНИХ ТА ВІЙСЬКОВИХ ПІДРОЗДІЛІВ

В.В. Кальниш¹, А.В. Швець², А.Ю. Салієв³

Українська військово-медична академія МО України, м. Київ¹

*Науково-дослідний інститут проблем військової медицини ЗС України,
м Ірпінь²*

*Військово-медичний клінічний центр професійної патології
військовослужбовців МО України, м Ірпінь³*

Резюме. Проаналізовано особливості проявів макіавеллізму серед цивільних та військових керівників різних рангів та віку. Вони полягають у наявності прямої залежності проявів макіавеллізму від рангу військового керівника молодого віку та рангу цивільного більш зрілого віку. Зниження рівня проявів макіавеллізму з віком встановлено лише для цивільних осіб старше 40 років, у яких, як правило, домінують економічні і соціально-статусні цінності над моральними та гуманістичними.

Ключові слова: макіавеллізм, маніпуляція, поведінка, властивість особистості

Вступ. Проблема підтримання на високому рівні ефективності та якості управлінської діяльності у Збройних силах України, так і житті суспільства в